

رأی شماره 2042696 هیأت تخصصی اداری و امور عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: دستورالعمل اجرایی نام خانوادگی شماره 54/ش/4 مصوب شورای عالی ثبت احوال مورخ 1380/7/5 و بخشنامه های ابلاغی مربوط ابطال نشد

هیأت تخصصی اداری و امور عمومی

* شماره پرونده: ه ت/ 0200085

* شماره دادنامه سیلور: 140231390002042696 تاریخ: 1402/08/09

* شاکی: آقای بابک حسین پور

* طرف شکایت: سازمان ثبت احوال کشور

* موضوع شکایت و خواسته: ابطال دستورالعمل اجرایی نام خانوادگی شماره 54/ش/4 مصوب شورای عالی ثبت احوال مورخ 1380/7/5 و بخشنامه های ابلاغی مربوط

* شاکی دادخواستی به طرفیت سازمان ثبت احوال کشور به خواسته ابطال دستورالعمل اجرایی نام خانوادگی شماره 54/ش/4 مصوب شورای عالی ثبت احوال مورخ 1380/7/5 و بخشنامه های ابلاغی مربوط به دیوان عدالت اداری تقدیم کرده که به هیأت عمومی ارجاع شده است متن مقررہ مورد شکایت به قرار زیر می باشد:

دستورالعمل نام خانوادگی مصوب مهر ماه 1380 شورای عالی ثبت احوال با اعمال آخرین تغییرات

1- براساس ماده 997 قانون مدنی مصوب سال 1313 هر کسی باید دارای نام خانوادگی باشد.

2- نام خانوادگی فرزند همان نام خانوادگی پدر خواهد بود حتی اگر محل صدور سند سجلی در قلمرو اداره ثبت احوال دیگری باشد.

3- هر اداره دارای دفاتر نام خانوادگی مختص به خود می باشد.

3-1- دفتر نام خانوادگی از اسناد رسمی است و واحدهای ثبت احوال مکلفند نسبت به تنظیم دفاتر مذکور از لحاظ استخراج واژه های نام خانوادگی اقدام نمایند. این دفاتر به ترتیب حروف الفبا تا دو حرف نوشته می شود.

3-2- مجموع مناطق یا نواحی متشکله در مراکز شهرهای بزرگ مانند مناطق تهران یک اداره محسوب شده دارای یک دفتر نام خانوادگی خواهند بود.

3-3- کلیه ادارات ثبت احوال مکلفند سریعاً پس از بررسی و اطمینان از صحت اطلاعات دفاتر نام خانوادگی نسبت به تغذیه آنها به سیستم رایانه ای اقدام نمایند. (1/34811- 98/4/30)

*تبصره: معاونت فناوری اطلاعات و آمار جمعیتی در اسرع وقت نسبت به تهیه نرم افزار لازم جهت تغذیه اطلاعات اقدام خواهد نمود. (1/34811- 98/4/30)

4- دارنده حق تقدم نام خانوادگی کسی است که برای اولین بار در قلمرو هر اداره ثبت احوال نام خانوادگی خاصی به نام او ثبت شده باشد. ملاک تشخیص، تاریخ صدور سند سجلی خواهد بود.

4-1- مشخصات دارنده حق تقدم نام خانوادگی در دفاتر نام خانوادگی ثبت و آن واژه مختص او شناخته می شود.

4-2- نام خانوادگی فرزند در غیر محل صدور سند پدر حتی اگر بلا معارض باشد ایجاد حق نمی کند، همچنین در مواردی که نام خانوادگی مادر به فرزند داده شده باشد.

4-3- هر گاه یک نام خانوادگی در محدوده اداره ثبت احوال به بیش از یک نفر تعلق داشته باشد و به هیچ وجه ثابت نشود که سند سجلی کدامیک از آنها زودتر تنظیم گردیده است، آنها مشترکاً دارنده حق تقدم آن نام خانوادگی خواهند بود.

4-4- حق تقدم نام خانوادگی کسانی که اسناد سجلی آنان در گذشته از اداره ای منتزع و به اداره دیگری ملحق شده است، مادامیکه نام خانوادگی های مزبور از اسناد سجلی شهرستان قبلی استخراج نشده، در اداره مذکور بلا معارض نخواهد بود.

4-5- حق تقدم نام خانوادگی هایی که اسناد سجلی آنان از اداره ای منتزع و به اداره دیگری ملحق شده است باید از روی اسناد انتزاعی استخراج و با دارندگان حق تقدم در دفتر موجود در آن اداره مقایسه و سپس در صورتیکه به شخص یا اشخاص دیگر تعلق نداشته باشد، به نام صاحب سند انتزاعی در دفتر نام خانوادگی ثبت شود.

5- حق تقدم نام خانوادگی پس از فوت دارندگان آن به وراث قانونی آنها که دارای همان نام خانوادگی هستند منتقل می شود ملاک تشخیص وراث دادنامه حصر وراثت خواهد بود.

5-1- در صورتیکه دارنده حق تقدم، نام خانوادگی خود را تغییر دهد نام خانوادگی قبلی او در قلمرو آن اداره بلا معارض خواهد بود.

6- هر کس می تواند پس از رسیدن به سن قانونی (18 سال تمام) با رعایت مفاد این دستورالعمل نام خانوادگی خود را از طریق انتخاب واژه بلا معارض یا با اجازه از دارنده حق تقدم برای یک بار تغییر دهد.

تبصره: در موارد استثنایی و با ارائه دلایل موجه، رئیس سازمان ثبت احوال می تواند با رعایت مقررات، با تقاضای تغییر نام خانوادگی برای بار دوم موافقت نماید.

6-1- تغییر نام خانوادگی و ایجاد حق نسبت به آن از تاریخ اجرای آن در سند سجلی محقق می شود.

6-2- چنانچه متقاضی یا وراث قانونی او ظرف مدت 6 ماه پس از تصویب نام خانوادگی پیشنهادی، درخواست اجرا به اداره ثبت احوال تسلیم ننمایند واژه تصویب شده بلامعارض تلقی می گردد.

6-3- برگشت به نام خانوادگی قبلی تا وقتی ممکن است که شناسنامه با واژه تصویبی صادر و تحویل متقاضی نشده باشد.

6-4- افرادی که قبل از 18 سالگی نام خانوادگی آنان تغییر یافته است می توانند پس از رسیدن به سن مزبور به نام خانوادگی قبلی خود برگردند.

7- در صورتیکه نام خانوادگی پدر تغییر یابد تغییر نام خانوادگی فرزندان کمتر از 18 سال به درخواست پدر خواهد بود فرزندان کبیر می توانند با درخواست کتبی خود از نام خانوادگی جدید وی استفاده کنند. (نامه شماره 90/5/1-2/12/54322).

7-1- هر گاه نام خانوادگی پدری تغییر کرده و در سند سجلی وی اجرا شده باشد در صورت فوت پدر، هر یک از فرزندان می توانند (بدون کسب اجازه) از نام خانوادگی جدید پدر استفاده نمایند.

7-2- هر گاه نام خانوادگی پدر و جد پدری متفاوت باشد فرزندان کبیر می توانند بدون در نظر گرفتن حق تقدم و محل صدور شناسنامه با اخذ اجازه نامه از جد پدری از نام خانوادگی وی استفاده نمایند.

تبصره: در صورت فوت جد پدری، استفاده از نام خانوادگی وی نیازی به ارائه اجازه نامه از دارنده حق تقدم آن نام خانوادگی ندارد. (نامه شماره 2/12/18173-93/3/12).

8 - قیم یا وصی می تواند برای تغییر نام خانوادگی اطفال تحت سرپرستی خود تغییر نام خانوادگی آنان را درخواست نماید.

امین و امین موقت نیز، علاوه بر قیم و وصی می توانند درخواست تغییر نام خانوادگی اطفال تحت سرپرستی خود را بنمایند. (نامه شماره).

9- دارنده حق تقدم نام خانوادگی می تواند اجازه استفاده از نام خانوادگی خود را به سایر اشخاص بدهد. این حق پس از فوت دارنده حق تقدم در همان محل به وراث او تعلق خواهد داشت.

10- دارنده یا دارندگان حق تقدم می توانند به طور فردی یا جمعی علیه کسی که نام خانوادگی آنان را بدون اجازه اتخاذ کرده است در دادگاه اقامه دعوی نموده و در حدود قوانین مربوط، تغییر نام خانوادگی غاصب را بخواهند.

11- استفاده از نام خانوادگی زوج برای زوجه در زمان زوجیت با ارائه اجازه نامه از زوج بدون رعایت حق تقدم بلامانع است در صورت انصراف زوجه و درخواست وی به نام خانوادگی قبلی برگشت داده می شود.

11-1- پس از وقوع طلاق یا فسخ نکاح، در صورت درخواست یکی از زوجین، نام خانوادگی زوجه به نام خانوادگی قبلی خود برگشت داده می شود.

11-2- پس از فوت زوج، چنانچه زوجه از نام خانوادگی همسر استفاده می کرده است می تواند کماکان از نام خانوادگی همسر متوفایش استفاده نماید یا به نام خانوادگی خود برگردد.

12- برای فاقدین اسناد سجلی که نتوانند اثبات نسب نمایند، با مراجعه به دفاتر نام خانوادگی و رعایت مفاد این دستورالعمل، واژه بلا معارض یا واژه دیگری با اجازه دارنده حق تقدم به انتخاب آنان تعیین و اختصاص داده خواهد شد.

12-1- به هنگام تنظیم اسناد ثبت کل وقایع جهت فرزندان ایرانی اتباع خارجه که فاقد نام خانوادگی می باشند، سند با نام خانوادگی مادر و یا واژه بلا معارض به انتخاب اعلام کننده تنظیم خواهد شد.

12-2- هر گاه بموجب رای دادگاه و بر طبق قانون حمایت از اطفال بدون سرپرست (مصوب 1353) سرپرستی طفل به خانواده های واگذار شده باشد، برای طفل شناسنامه جدید با مشخصات زوجین سرپرست و نام خانوادگی زوج صادر خواهد شد.

13- اشخاص می توانند در موارد ذیل تغییر نام خانوادگی خود را درخواست نمایند:

13-1- نام خانوادگی از واژه های نامناسب باشد مانند: پالان، بیچاره، گدا، آشوغ^[1]، درويزه^[2]، و غیر آن.

13-2- نام خانوادگی بیش از دو کلمه باشد مانند: خنجری برار عزیزی، فلاح ناگزیر لنگرودی، قره خانی علی آباد، امیری پور مقدم و غیر آن.

تبصره: کلماتی که به (یاء نسبت) بصورت مفرد یا جمع ختم می شوند یک کلمه محسوب می گردند مانند: حسینی، حسینیان و غیره.

13-3- نام خانوادگی از واژه های خارجی بوده یا با آن ترکیب شده باشد مانند: علی أف، چارلتون، جانسون و غیره.

13-4- نام خانوادگی از کلمات مذموم یا مغایر با ارزشهای فرهنگ اسلامی باشد مانند: بی دین، شیطان پرست، شاه پرست و غیره.

13-5 - نام خانوادگی از واژه های منسوب به مناصب یا القاب و عناوین باشد مانند: سرهنگ، خان، مهندس و غیره.

13-6. چنانچه نام خانوادگی از واژه های منسوب به اسامی مکان، مشاغل، ایلات، عشایر و طوایف باشد، منحصراً در صورت نامناسب بودن قابل تغییر خواهد بود. (1/34811-98/4/30)

* تبصره: انتخاب اسامی مکان به تنهایی و یا به همراه یک پسوند یا پیشوند مجاز بعنوان نام خانوادگی بشرط بلا معارض بودن در دفاتر مربوط بلامانع است، مانند: نجفی، حسینی، شیرازی، احمدی، کربلایی (نامه شماره 2/12/53188-92/6/26).

*13-7 حذف شد. (1/34811-98/4/30)

13-8. هر گاه تغییر نام خانوادگی به منظور وحدت با نام خانوادگی پدر، جد پدری، فرزند، برادر، خواهر و عمو باشد.

*تبصره: تغییر نام خانوادگی به منظور حفظ وحدت با نام خانوادگی مردی که مادر پس از فوت پدر طفل با وی مزاجت می نماید و همچنین فرزندی که پس از رسیدن به سن 18 سال تمام (و یا اخذ گواهی رشد) خواهان وحدت با نام خانوادگی شوهر مادر خود می باشند، با رعایت سایر مقررات مربوط بلامانع است (نامه شماره 2/12/54322-90/5/1).

13-9. هر گاه شخصی در غیر از موارد مذکور دلائل موجهی بر تغییر نام خانوادگی خود داشته باشد، پس از طرح خواسته در کمیته ای به ریاست معاون امور اسناد هویتی سازمان و عضویت مدیران کل حوزه ریاست دفتر مرکزی حراست، امور حقوقی، اسناد هویتی و دبیر شورای عالی ثبت احوال و تصویب رئیس سازمان.

14-1. اشخاص می توانند در موارد ذیل حذف پیشوند یا پسوند نام خانوادگی خود را درخواست نمایند.

14-1.1. نام خانوادگی ترکیبی از یک واژه و نام محل یا منسوب به محل باشد مانند: افتخار علی آبادی، تبریزی رادمنش و غیره.

14-2. نام خانوادگی ترکیبی از یک واژه و نام یک ایل یا طایفه باشد مانند: زراسوند احمدی، محسنی قشقایی و غیره.

14-3. نام خانوادگی ترکیبی از یک واژه و نام یکی از حرف و مشاغل باشد مانند: بنکدارقاسمی، مجیدی سقطچی و غیره.

14-4. هر گاه پیشوند یا پسوند نام خانوادگی، حرف، عدد یا کلمه زائد باشد مانند: م قاسمی، شکوهی هفت، مرحومه حسنی و غیره.

*14-5. نام خانوادگی ترکیبی از یک واژه و نام یکی از رنگ ها باشد مانند: سبز علیپور. (نامه شماره 2/12/54322-90/5/1)

14-6. نام خانوادگی ترکیبی از یک واژه و نام یک حیوان باشد مانند: شیر محمدی (نامه شماره 2/12/54322-90/5/1)

14-7. نام خانوادگی ترکیبی از یک واژه با نام یک شی باشد مانند: حسنی آینه. (نامه شماره 2/12/54322-90/5/1)

*14-8. نام خانوادگی ترکیبی از یک واژه با نام گل، میوه و یا درخت باشد مانند: حسینی بنفشه، احمدی گلابی، فرهادی سروی. (1/34811-98/4/30)

تبصره1: هرگاه نام خانوادگی ترکیبی از دو نام محل یا منسوب به محل، دو شغل یا دو ایل و طایفه با ترکیبی از آنها باشد به انتخاب متقاضی یکی از دو جزء قابل حذف است مانند شیرازی مشهدی، قناد زرگر، موگوئی بختیاری و غیره.

تبصره2: چنانچه نام خانوادگی ترکیبی از یک واژه و نام محل یا شغل و یا ایل و طایفه (یا منسوب به هر یک از آنها) به همراه یک کلمه و یا پسوند بعد از آن باشد. به هنگام حذف نام محل یا شغل یا ایل و طایفه کلمه مزبور نیز حذف می گردد. (نامه شماره 2/12/54322-90/5/1).

15- تغییر نام خانوادگی از طریق وحدت (بند 8-13) از شمول بندهای فوق مستثنی خواهد بود.

16- انتخاب واژه های زیر برای نام خانوادگی ممنوع است:

16-1. واژه هایی که در محل صدور سند متقاضی معارض دارد.

16-2. موارد مذکور در بندهای 13-1 الی 6-13.

*تبصره 1- مشمولین بندهای 4 الی 7 ماده 976 قانون مدنی می توانند نام خانوادگی قبلی خود را حفظ نمایند. (1/34811-98/4/30)

تبصره 2: اشخاص مزبور می توانند در صورت تقاضای تغییر نام خانوادگی درخواست خود را قبل از صدور شناسنامه و همزمان با تنظیم سند هویتی به ادارات مربوط ارائه نمایند تا با رعایت مفاد این دستورالعمل نام خانوادگی آنان تغییر و شناسنامه با نام خانوادگی جدید صادر شود. (1/34811-98/4/30)

17- کلیه بخشنامه ها و دستورالعمل هایی که مغایر با مفاد این دستورالعمل می باشند ملغی و بلااثر است.

*دلایل شاکای برای ابطال مقررہ مورد شکایت:

تصویب دستورالعمل اجرایی نام خانوادگی مصوب سال 1380 مغایر نص صریح ماده 2، 40 و 53 قانون ثبت احوال و مغایر شرع است؛ در واقع قانونگذار در مواد مختلف قانون ثبت احوال نیز از لزوم تصویب آیین نامه اجرایی سخن گفته است (مواد 3، 25، 35، 38، 39، 40 و 53) همچنین حکم مقرر در ماده 2 صرفاً ناظر به مسائل فنی و فیزیکی در خصوص نگهداری فرم ها، اوراق باطله، شکل و طراحی فیزیکی دفاتر اسناد هویتی و خارج از تصمیم گیری در مورد مسائل هویتی از قبیل تغییر نام خانوادگی است که باید به موجب آیین نامه اجرایی مشخص شود لذا مقررہ مذکور خارج از حدود اختیارات شورای عالی ثبت است؛

همچنین بر اساس این دستورالعمل، گویی مشکلات نام خانوادگی تنها محصور به جغرافیای ایران و محدود به زبان فارسی است که این امر نیز مغایر بند 6 اصول 3، 19 و 20 قانون اساسی مبنی بر لزوم برخورداری یکسان همه ایرانیان از حمایت های قانونی فارغ از نژاد، قوم، زبان و... است به علاوه مغایر ماده 6 قانون مدنی ناظر بر فراسرزمینی بودن حاکمیت و نتیجتاً حمایت های قوانین و مقررات مربوط به احوال شخصیه اتباع ایرانی مقیم خارج که تکلیف دولت و حکومت در حمایت از اتباع خود و همچنین حق ذاتی بشر در برخورداری از آزادی های مشروع نظیر حق انتخاب نام و نام خانوادگی و... است؛ بنابراین به دلیل خروج شورای عالی ثبت از حدود اختیارات و مغایرت با قانون و شرع تقاضای ابطال دستورالعمل را دارم؛

* طرف شکایت به طور خلاصه چنین پاسخ داده است که:

با توجه به عدم تصویب آیین نامه اجرایی قانون ثبت احوال وفق ماده 53 این قانون، شورای عالی ثبت به جهت نظام مند کردن موارد امکان تغییر نام خانوادگی و جلوگیری از اعمال سلیقه و تبعیض در موارد وصول درخواست های متقاضیان، مستفاد از ماده 2 آن قانون در مهرماه سال 1380 دستورالعمل نام خانوادگی را تهیه کرد؛ مطابق اصل 15 قانون اساسی زبان و خط رسمی و مشترک مردم ایران فارسی است. اسناد و مکاتبات و متون رسمی و کتب درسی باید با این زبان و خط باشد و همچنین به موجب ماده 6 قانون مدنی قوانین مربوط به احوال شخصیه در مورد کلیه اتباع ایران ولو اینکه مقیم خارج از کشور باشند مجرا خواهد بود بنابراین بدیهی است که اصول و چارچوب محتوای دستورالعمل بر پایه فرهنگ ایرانی و زبان فارسی استوار است؛ در هر صورت وفق بند 9-13 مقررہ مورد شکایت اگر شخصی تقاضای تغییر نام خانوادگی خود را به سبب القای معانی ناپسند ناشی از هم آوایی با نوشتاری کلمات ارائه کند (ناپسند بودن نام خانوادگی در زبان بیگانه که جنبه ی تابو دارند و زشت و بد معنا هستند) با ارسال مستندات و مدارک مثبته از طریق نمایندگی های جمهوری اسلامی ایران، امکان بررسی درخواست وی میسر است و استدلال در محدود بودن این دستورالعمل به جغرافیای ایران و زبان فارسی مخدوش است؛

* قائم مقام دبیر شورای نگهبان به موجب نامه شماره 102/32663 مورخ 1401/6/1 اعلام داشته است که:

با موضوع دستورالعمل نام خانوادگی در جلسه مورخ 1401/5/2 فقهای معظم شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت که به شرح ذیل اعلام نظر می گردد:

"با توجه به حکم مقرر در بند 9-13 دستورالعمل مورد شکایت، مفاد بندهای 13 و 14 خلاف موازین شرع شناخته نشد. اطلاق بند 7 دستورالعمل مورد شکایت، با استظهار فرض صحت ادعای شاکی مبنی بر ممنوعیت مطلق تغییر نام خانوادگی افراد کمتر از 18 سال بدون تغییر نام خانوادگی پدر، نسبت به مواردی که مصلحت ملزمه ای در تغییر نام افراد ذیربط وجود دارد بدون آنکه در تراحم با مصلحت دیگری باشد، خلاف موازین شرع شناخته شد. تشخیص قانونی بودن مصوبه بر عهده دیوان عدالت اداری است."

*پرونده با موضوع "ابطال دستورالعمل اجرایی نام خانوادگی شماره 54/ش/4 مصوب شورای عالی ثبت احوال مورخ 1380/7/5 و بخشنامه های ابلاغی مربوط" در جلسه هیأت تخصصی اداری و امور عمومی مطرح و به شرح آتی رأی صادر گردید:

رأی هیأت تخصصی اداری و امور عمومی دیوان عدالت اداری

نخست اینکه قانونگذار در ماده 2 قانون ثبت احوال مصوب سال 1355 با اعطای پاره ای از اختیارات که تهیه دستورالعمل نیز از آن جمله است دستور تشکیل شورایی در مرکز سازمان ثبت احوال کشور به نام « شورای عالی ثبت احوال» را صادر کرده است؛ دستورالعمل مورد شکایت نیز در جهت نظام مند کردن موارد امکان تغییر نام خانوادگی و جلوگیری از اعمال سلیقه و تبعیض در موارد وصول درخواست های متقاضیان است؛ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به موجب دادنامه شماره 84 مورخ 1376/6/29 و با این استدلال که: "چون به حکم ماده 20 قانون ثبت احوال تغییر نام خانوادگی منوط به تصویب سازمان ثبت احوال و با رعایت مقررات و آیین نامه مربوطه می باشد و با توجه به اختیارات سازمان ثبت احوال کشور در تدوین مقررات مربوط به تغییر نام خانوادگی و موارد آن و همچنین اختیار تصویب تغییر نام خانوادگی متقاضیان به حکم ماده 40 و تبصره آن از قانون ثبت احوال..." بند 6 دستورالعمل امور مربوط به نام خانوادگی به شماره 2 مورخ 62/4/1 را مغایر با قانون تشخیص نداده و ابطال نکرده است؛ همچنین هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در مورد دستورالعمل تغییر نام شماره 1/153226 مورخ 1390/12/20 مصوب شورای عالی ثبت احوال به موجب دادنامه شماره 660 هیأت عمومی دیوان عدالت اداری چنین استدلال کرده است: "... احکام مواد 40 و 20 و 3 قانون ثبت احوال در تغییر نام خانوادگی و نامهای ممنوع و تغییر در محتوای اسناد سجلی مخصص احکام عام مواد 996 و 995 قانون مدنی در تغییر مطالب دفاتر سجل احوال به موجب حکم محکمه است و از طرفی مفاد دستورالعمل ناظر بر موارد عدم وجود دعوا است و چنانچه اختلافی بین ثبت احوال و متقاضی تغییر مفاد اسناد سجلی به وجود آید موضوع دعوا طبق ماده 4 قانون ثبت احوال در دادگاه صالح رسیدگی خواهد شد..." و النهایه دستورالعمل مورد اعتراض را مغایر قانون ندانسته و ابطال نکرده است؛ بنابراین مستفاد از احکام و آراء مذکور، تهیه و تصویب دستورالعمل های راجع به قانون از جمله دستورالعمل نام خانوادگی در صلاحیت شورای عالی ثبت احوال است. دوم اینکه قلمرو موضوعی دستورالعمل مورد شکایت نام خانوادگی فارسی است و از حیث جغرافیایی نیز شامل تمام اتباع ایران را در بر می گیرد بنابراین ادعای اینکه نام خانوادگی اتباع ایرانی خارج از کشور تابع دستورالعمل نبوده صحیح نیست و بر اساس آنچه سازمان ثبت احوال در لایحه تقدیمی بیان داشته اگر شخصی تقاضای تغییر نام خانوادگی خود را به سبب القای معانی ناپسند ناشی از هم آوایی با نوشتاری کلمات ارائه کند (ناپسند بودن نام خانوادگی در زبان بیگانه که جنبه ی تابو دارند و زشت و بد معنا هستند) با ارسال مستندات و مدارک مثبت از طریق نمایندگی های جمهوری اسلامی ایران، امکان بررسی درخواست وی میسر است از این رو استدلال در محدود بودن این دستورالعمل به جغرافیای ایران مخدوش است؛ نظر به مراتب مذکور و با عنایت به نظریه فقهای معظم شورای نگهبان مبنی بر اینکه "با توجه به حکم مقرر در بند 9-13 دستورالعمل مورد شکایت، مفاد بندهای 13 و 14 خلاف موازین شرع شناخته نشد" بندهای مذکور مغایرتی با قانون ندارد و در نتیجه مستنداً بند «ب» ماده 84 و بند 1 ماده 87 قانون دیوان عدالت اداری با آخرین اصلاحات و الحاقات بعدی مصوب سال 1402 و با اتفاق آراء، رأی به رد شکایت صادر می شود؛ این رأی ظرف بیست روز از تاریخ صدور، از سوی رئیس ارزشمند یا ده نفر از قضات گرانقدر دیوان عدالت اداری قابل اعتراض است.

رئیس هیأت تخصصی اداری و امور عمومی دیوان عدالت اداری - دکتر زین العابدین تقوی

1. آشوغ: ناشناس، گمنام، نامعروف.

2. درویزه: درویژه، دریوزه، گدائی.